

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ

«BANK İŞİ» KAFEDRASI

ALI MƏKTƏBLƏRİN «MALİYYƏ» İXTİSASI ÜZRƏ ÜZRƏ «BAKALAVR»
PİLLƏSİNDƏ TƏHSİL ALAN TƏLƏBƏLƏR ÜÇÜN

«BANK İŞİ» FƏNNİNİN TƏDRİS PROQRAMI

Elmi məsləhətçi: i.e.d., professor Məmmədov Z.F.

Tərtib edənlər : i.e.d., professor Məmmədov Z.F.

i.e.n., dos. Bəşirov R.A.

i.e.d., professor Abdullayev Ş.

dos. İbrahimov Z. H.

B/M Qəmişayeva Ş.U.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirinin 01.02.2002- ci il №109 əmri və 13.12.2002. əmri və 10.07.2009 № 891 əmri ilə təsdiq olunmuş “Bank işi” fənninin proqramları əsasında yenidən hazırlanmışdır.

Bakı- 2013

«BANK İŞİ » FƏNNİNİN SAATLAR ŞƏBƏKƏSİ

№	Mövzuların Adı	Auditoriya dərsləri	
		Mühazirə	Məşğələ
1	Bank sistemi	2	2
3	Mərkəzi Bank fəaliyyətinin təşkili	2	2
4	Bank fəaliyyəti təşkilinin əsasları	2	2
5	Ödəniş sistemi	2	2
6	Bankların kapitalı və öhdəlikləri	2	2
7	Bankların aktiv əməliyyatları	2	2
8	Bankların investisiya siyasəti	2	2
9	Bankların valyuta əməliyyatları	2	2
10	Bankların pul və kapital bazarında fəaliyyəti	2	2
11	Bank menedjmenti və marketinqi	2	2
12	Banklarda mühasibat uçotu işinin təşkili	2	2
13	Bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlili	2	2
14	Bankçılıq fəaliyyətində risklər	2	3
15	Banklarda korporativ idarəetmə sistemi	2	2
	Cəmi	30	30

TƏDRİS PROSESİNDƏ İSTİFADƏ OLUNAN ƏSAS ANLAYIŞLAR

Azərbaycan Respublikasının bank sistemi Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından və kredit təşkilatlarından ibarətdir.

Bank - fiziki və hüquqi şəxslərdən depozitlərin və ya digər qaytarılan vəsaitlərin cəlb edilməsi, öz adından və öz hesabına kreditlərin verilməsini, habelə müştərilərin tapşırığı ilə köçürmə və hesablaşma-kassa əməliyyatlarını məcmu halda həyata keçirən hüquqi şəxsdir.

«Azərbaycan Respublikasının milli valyutası» : tədavüldə olan, eləcə də tədavüldən çıxarılan, lakin tədavüldə olan pul nişanlarına dəyişdirilə bilən Azərbaycan Respublikası MB buraxdığı kağız və metal pul nişanları; Azərbaycan Respublikasında banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesablarda olan manat vəsaiti; Azərbaycan Respublikasından kənarında yerləşən banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesablarda olan manat vəsaiti.

Faiz dəhlizi – Mərkəzi Bank, 2 aprel 2007-ci il tarixindən başlayaraq “faiz dərəcəsi dəhlizi” yanaşmasını tətbiq edir. Belə ki, Mərkəzi Bankın pul bazarında əməliyyatları iki istiqamətdə - çərçivə alətləri və açıq bazarda əməliyyatlar vasitəsilə - aparılır.

Çərçivə alətləri. Çərçivə alətləri vəsaitlərin qısamüddətli cəlb olunması və yerləşdirilməsi alətlərindən ibarət olaraq bankların qısamüddətli likvidliyinin idarə olunması məqsədilə istifadə olunur. MB çərçivə alətləri kimi bir günlük repo (vəsaitlərin cəlb olunması aləti) və bir günlük əks-reponun (vəsaitlərin yerləşdirmə aləti) istifadəsi nəzərdə tutulur.

Açıq bazar əməliyyatları. Açıq bazar əməliyyatları pul siyasətinin əməliyyat hədəflərinin reallaşdırılması məqsədilə dövriyyədə olan pul kütləsinin tənzimlənməsi və banklararası pul bazarında faiz dərəcələrinə təsir vasitəsi kimi istifadə olunur.

Bank holding şirkəti - bank lisenziyasına malik bir və ya bir neçə törəmə bankı olan, fəaliyyəti baş ofisinin yerləşdiyi ölkənin bank tənzimləməsi orqanları tərəfindən tənzimlənən və nəzarət olunan şirkətdir.

Törəmə bank - nizamnamə kapitalında səsvermə hüququ verən səhmlərin əllidən çox faizi təsisçi banka və ya bank holding şirkətinə məxsus olan bankdır, yaxud elə bankdır ki, onunla təsisçi bank və ya bank holding şirkəti arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən təsisçi banka və ya bank holding şirkətinə onun qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərmək imkanı verilir.

Bankın filialı - hüquqi şəxs olmayan, bankın olduğu yerdən kənarında yerləşən, öhdəlikləri üçün bankın özünün məsuliyyət daşdığı, banka icazə verilmiş bank fəaliyyətinin hamısını və ya bir hissəsini həyata keçirə bilən bankın ayrıca bölməsidir.

Bankın şöbəsi - hüquqi şəxs olmayan, bankın olduğu yerdən kənarında yerləşən, öhdəlikləri üçün bankın özünün məsuliyyət daşıdığı, onun respublika ərazisində depozitlər cəlb edən və/və ya köçürmə, hesablaşma-kassa əməliyyatları aparən ayrıca bölməsidir.

Bankın nümayəndəliyi - hüquqi şəxs olmayan, bankın olduğu yerdən kənarında yerləşən, bank fəaliyyəti ilə məşğul olmağa hüququ olmayan, yalnız onun mənafeələrini təmsil və müdafiə edən bankın ayrıca bölməsidir.

Bank olmayan kredit təşkilatı -öz vəsaiti və/və ya cəlb edilmiş vəsait hesabına (depozitlər istisna olmaqla) yalnız pul formasında kreditlər verməklə məşğul olan hüquqi şəxsdir.

Bank lisenziyası - Qanunla müəyyən edilmiş qaydada verilən, fiziki və hüquqi şəxslərdən depozitlər və ya digər qaytarılan vəsaitlər cəlb etmək, öz adından və öz hesabına kreditlər vermək ilə bağlı fəaliyyəti, habelə müştərilərin tapşırığı ilə köçürmə və hesablaşma-kassa əməliyyatlarını məcmu halda həyata keçirməyə müstəsna hüquq verən xüsusi razılıqdır.

Bank krediti - bağlanmış müqaviləyə uyğun olaraq qaytarılmaq, müəyyən müddətə (müddətin uzadılması hüququ ilə) və faizlər (komisyon haqqlar) ödənilmək şərti ilə, təminatla və ya təminatlı müəyyən məbləğdə borc verilən pul vəsaitidir. Həmin şərtlərlə pul vəsaitinin verilməsi haqqında götürülmüş hər hansı öhdəlik, qarantıya, zəmanət, borc qiymətli kağızlarının diskontla və ya faizlər alınmaqla satın alınması və müqaviləyə əsasən hər hansı formada verilmiş vəsaitin qaytarılmasını tələb etməklə bağlı digər hüquq da kredit anlayışına aiddir.

Depozit - müvafiq müqavilə şərtləri ilə faizlər və ya komisyon haqqlar ödənilməklə və ya ödənilmədən müştərilərin (əmanətçilərin) tələbi ilə qaytarılmasını və ya başqa hesaba köçürülməsini nəzərdə tutan bankın balansında aparılan cari, əmanət (depozit) və ya digər hesaba qoyulmuş və ya köçürülmüş pul vəsaitidir.

Nağdsız hesablaşma – pul nişanlarından istifadə etmədən ödəniş sənədləri vasitəsilə həyata keçirilən ödənişdir.

Ödəniş sənədi – nağdsız qaydada pul vəsaitinin kredit təşkilatı (bundan sonra “bank” adlanacaq) vasitəsi ilə ödənilməsi barədə yazılı şəkildə kağız üzərində (kağız daşıyıcı) və ya elektron formada (elektron daşıyıcılarda) rəsmiləşdirilən sərəncamdır.

Mühüm iştirak payı - səhmdar kapitalının və ya səsvermə hüququnun 10 və ya daha çox faizini təşkil edən, yaxud müqavilə əsasında iştirakçısı olduğu hüquqi şəxsin qərarlarının qəbul edilməsinə mühüm təsir göstərməyə imkan verən paya birbaşa və ya dolaylı yolla sahiblikdir.

İnzibatçı - bankın Müşahidə Şurasının, Audit Komitəsinin və İdarə Heyətinin üzvləri, habelə bankın baş mühasibi (mühasibat xidmətinin rəhbəri), daxili audit bölməsinin əməkdaşları, bank filialının, şöbəsinin və nümayəndəliyinin rəhbərləri və baş mühasibləri.

Banka aidıyyatı olan şəxslər - bankın inzibatçıları, struktur bölmələrinin rəhbərləri, qərarların qəbul edilməsində iştirak edən digər əməkdaşları və onlarla yaxın qohumluq münasibətlərində olan şəxslər (əri/arvadı, valideyni, o cümlədən ərinin/ arvadının valideyni, babası, nənəsi, övladı, o cümlədən övladlığa götürülən, qardaşı və bacısı); bankda mühüm iştirak payı olan hər hansı şəxs və ya bankın mühüm iştirak payı olan hüquqi şəxs və həmin hüquqi şəxsdə mühüm iştirak payı olan hər hansı şəxs, habelə bu cür mühüm iştirak payına malik olan hüquqi şəxslərin icra orqanlarının rəhbərləri.

Banka aidıyyatı olan şəxs adından hərəkət edən şəxslər - aralarında bağladıqları müqavilə əsasında banka aidıyyatı olan şəxs adından hərəkət etməyə hüququ olan şəxs; banka aidıyyatı olan şəxsin mühüm təsir göstərə bildiyi hüquqi şəxs; banka aidıyyatı olan şəxsin nümayəndəsi.

Klirinq - hesablaşmalar sisteminin bir və ya bir neçə iştirakçısının həmin sistemin bir və ya bir neçə digər iştirakçısına verdiyi və ya onlardan aldığı ödəniş məbləğləri üzrə yaranan tələblərin və öhdəliklərin, onların fərqi olan bir xalis tələb və ya bir xalis öhdəliyə çevrilməsi prosesidir.

"Kredit təşkilatı" - bank, xarici bankın yerli filialı və ya bank olmayan kredit təşkilatıdır.

"Yerli" sözü banka, filiala və ya nümayəndəliyə aid edildikdə əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikasında olan bank, filial və ya nümayəndəlik başa düşülür.

"Xarici" sözü banka, filiala və ya nümayəndəliyə aid edildikdə əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikasından kənarında olan bank, filial və ya nümayəndəlik başa düşülür.

"Prudensial"- bankın təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsinə istiqamətlənmiş normativlərə, qaydalara, tələblərə və göstərişlərə əsaslanmış düşünülmüş davranış, idarəetmə və nəzarət üsuludur.

Bankın məcmu kapitalı (öz vəsaiti) - prudensial hesabatlıq məqsədləri üçün istifadə olunan kapital olmaqla, Milli Bankın normativ xarakterli aktları ilə müəyyən etdiyi I dərəcəli (əsas) və II dərəcəli (əlavə) kapitala daxil olan komponentlərin (elementlərin) cəmi və onlardan tutulmaların fərqidir.

Korporativ idarəetmə – bankın strateji baxışı əsasında onun strateji vəzifələrinin müəyyən edilməsini, bütün idarəetmə səviyyələrində dəqiq vəzifə bölgüsünün aparılmasını, idarəetmə orqanları üzvlərinin tutduğu vəzifələrə uyğunluğunu, risklərin səmərəli idarə edilməsi məqsədi ilə müfəssəl nəzarət sistemlərinin tətbiqini, habelə idarəetmənin şəffaflığına nail olmaq üçün daxili və xarici auditdən istifadəni təmin edən prudensial idarəetmə üsuludur.

Fidusiar vəzifələr – bankın maliyyə göstərijilərinə nəzarət və onların qiymətləndirilməsi, qanunlara, digər normativ hüquqi aktlara riayət etməsinin təmin edilməsi, habelə Müşahidə Şurası və İdarə Heyəti tərəfindən bankın cari və gələcək maraqlarının toqquşması hallarının qarşısını ala bilən vəzifələrdir.

Risqlərin idarə edilməsi - bankın fəaliyyətinə xas olan risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi, onlar barədə hesabatların hazırlanması, məqbul risk limitlərinin müəyyən edilməsi vasitəsi ilə onlara nəzarət edilməsi və risklərin azaldılmasıdır.

Bank olmayan kredit təşkilatları- xüsusi razılıq (lisenziya) əsasında kreditlərin verilməsi və BOKT haqqında Qanunda nəzərdə tutulmuş digər fəaliyyətlərini həyata keçirən ixtisaslaşmış kredit təşkilatı.

Poçt rabitəsinin milli operatoru — müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən universal poçt rabitəsi və poçt-maliyyə xidmətləri göstərilməsi üçün təyin olunmuş poçt operatoru;

Prosesinq fəaliyyəti – ödəniş kartları vasitəsilə aparılmış əməliyyatlar haqqında məlumatların toplanması, emalı və ötürülməsi, həmçinin kart emissiyasına və ekvayrinqinə texniki xidmət göstərilməsi üzrə fəaliyyətdir;

Ödəniş kartı – malların, iş və xidmətlərin ödənilməsi, öz hesabından digər şəxsin hesabına pul köçürülməsi, habelə nağd vəsaitin əldə edilməsi üçün istifadə edilən ödəniş alətidir.

Banklarda mühasibat uçotu - bankın aktivləri, öhdəlikləri, kapitalı, gəlirləri və xərcləri haqqında məlumatların mühasibat hesablarında ikili yazılış üsulu ilə toplanması, qeydiyyatı və ümumiləşdirilməsi sistemidir.

Bank əməliyyatları – kredit təşkilatlarının əmlakını, öhdəliklərini, kapitalını, onların hərəkətini və ümumiyyətlə maliyyə vəziyyətini ayrı-ayrılıqda özündə əks etdirən faktlardır.

Mühasibatlıq - əməliyyatların aparılması barədə məlumatların MHBS-yə uyğun olaraq mühasibat uçotunda əks olunmasına nəzarəti həyata keçirən bank bölməsidir.

Bankomatlar - plastik kartlarla əməliyyatlar zamanı nağd pulların verilməsi, mal, iş və ya xidmətlərə görə nağdsız ödənişin həyata keçirilməsi və inkassasiya üçün nəzərdə tutulmuş bank avtomatlarıdır. Bundan başqa, bankomat kart sahibinə onun hesabının cari vəziyyəti haqqında məlumat (o cümlədən kağız üzərində çıxarış) almağa imkan verir.

Debet kartları - kart sahibinə bank hesabında olan məbləğ həddində vəsaitin birbaşa silinməsi yolu ilə mal, iş və xidmətlərə görə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və nağd pul şəklində vəsaitlərin alınmasını təmin edən plastik kartlardır. Debet kartlarının sahibləri qabaqcadan emitent bankdakı hesabına müəyyən məbləğdə vəsait daxil etməlidir. Kartdan istifadə etməklə hesablaşmaların həyata keçirilməsi zamanı hesabda olan vəsait aparılan əməliyyata müvafiq olaraq azalır.

Kredit kartları - kart sahibinə bank krediti hesabına mal, iş və xidmətlərə görə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və nağd pul şəklində vəsaitlərin alınmasını təmin edən plastik kartlardır. Kredit kartları üçün müəyyən limitlər müəyyənləşdirilir. Açılmış hesab üzrə vəsaitin limiti kart sahibinin vəsait xərcləməsi üçün ona açılmış kredit xəttinin həcmi ilə əlaqədar olur.

Kredit birdəfəlik, həmçinin bərpa olunan ola bilər. Bank və kart sahibi arasındakı müqavilədən asılı olaraq kredit xəttinin bütün məbləği və ya bir hissəsi ödənildikdən sonra bərpa edilir.

Giriş

Bank işi fənninin proqramında yer alan mövzular gündəlik həyatda dövlət, korporativ və ictimaiyyət tərəfindən ən çox müzakirə və şərh edilən mövzulardır. Əmanətlərə və kreditlərə tətbiq edilən faiz dərəcəsi, valyuta məzənnəsi, pul aqreqləri və s. bu kimi makroiqtisadi göstəricilər iqtisadi vahidlərin maliyyə və investisiya qərarlarına təsir göstərən ən önəmli amildir.

«Bank işi» fənninin dərs proqramında: maliyyə xidmətlər sektorunun iqtisadiyyatı; bank sisteminin təşkili və fəaliyyətinin hüquqi- iqtisadi əsasları; Mərkəzi Bankın fəaliyyətinin əsasları; ödəniş sistemi; kommərsiya banklarının fəaliyyətinin əsasları; beynəlxalq bankçılıq; bankların passiv və aktiv əməliyyatları; bankların pul və kapital bazarında fəaliyyəti; bank menedjmenti və marketinqi; bank fəaliyyətinin maliyyə təhlili; banklarda korporativ idarəetmə sistemi; bank fəaliyyətində risklər; bank sistemində böhran və ona qarşı tətbiq olunan antiböhran tədbirlər modeli kimi mövzular tələbələrə öyrədiləcək və onlar tərəfindən mövzuları daha da dərinləndirən mənimsəmək məqsədilə interaktiv təlim metodlarından geniş istifadə olunacaqdır.

Mövzuların öyrənilməsi prosesində tələbələrə dünya təcrübəsi kontekstində Azərbaycanda bank sisteminin stabil və təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi və tənzimlənməsi prinsipləri, qaydaları və normaları əks etdirən normativ sənədlərlərlə tanış edəcək və bütövlükdə onlara bank industriyası haqqında kompleks bilik və informasiya veriləcəkdir.

«Bank işi» fənninin tədrisində əsas məqsəd- Azərbaycanda bank sisteminin hüquqi bazasının, iqtisadiyyatda bank xidmətlərinin rolunu, bank sisteminin stabil və təhlükəsiz fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə Mərkəzi Bankın rolunu və əhəmiyyətini, bankların təşkili, daxili idarəedilməsi, fəaliyyətinin tənzimlənməsi və ləğv edilməsi prinsiplərini, qaydalarını və normalarını tələbələrə öyrətmək və izah etməkdir.

«Bank işi» fənninin tədrisində əsas vəzifələr:

1. Bank sisteminin fəaliyyətini tənzimlənməsini əks etdirən normativ- hüquqi sənədlərlərlə yaxından tanış etmək;
2. Bank fəaliyyəti haqqında kompleks nəzəri biliklər vermək;
3. Bank xidmət və məhsulları, bank marketinqi və menedjmenti, bank fəaliyyətində maliyyə nəticələrinin təhlili qaydalarını praktik olaraq istifadəsini öyrətmək;
4. tələbələrə müasir bank sisteminin vəziyyəti, inkişafı və problemləri haqqında məlumatlandırmaq və bank sistemində istifadə olunan əsas anlayışları izahını verməkdir.

I Mövzu. BANK SİSTEMİ

Bank işininin fəlsəfi mahiyyəti. Bank sisteminin təsnifatı. Bank sisteminin təşkili və insitutsional həlqələri. Bank sisteminin tarixi inkişafı. Azərbaycanda bank sisteminin tarixi inkişafı. Azərbaycanda bank sisteminin fəaliyyətinin hüquqi əsasları.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (17 aprel 2007-ci il, 9 oktyabr 2007-ci il, 6 noyabr 2007-ci il, 26 may 2009-cu il, 19 iyun 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə).

Banklar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (4 mart 2005-ci il, 6 mart 2007-ci il, 17 aprel 2007-ci il, 19 oktyabr 2007-ci il, 2 oktyabr 2008-ci il, 26 may 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə).

Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (25 dekabr 2009-cu il).

Azərbaycan Respublikasının bank sistemi:Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və kredit təşkilatları. Azərbaycanda kredit təşkilatının strukturu: bank, xarici bankın yerli filialı və ya bank olmayan kredit təşkilatı.

Poçt haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Poçt rabitəsinin milli operatorunun maliyyə xidmətləri. Milli operatorun maliyyə xidmətləri sahəsində fəaliyyətinə dair ümumi tələblər.

Bank sistemində aktiv həcminə görə bankların təsnifatı: kiçik,orta və iri banklar. Kapitalın mülkiyyətinə görə bankların təsnifatı: dövlət, özəl, xarici. Azərbaycan Respublikasının bank sistemində xarici kapitalın iştirakı. Fəaliyyət növlərinə görə banklar: kommertiya, investisiya, inkişaf, islam bankları. İxtisaslaşmış və universal banklar. Xolding bankçılıq. Pərakəndə bankçılıq.Toptan bankçılıq. Beynəlxalq bankçılıq. On- line bankinq xidmətləri. Faizsiz bank modeli. İslam bankçılıq sisteminin işləmə mexanizmi.

Azərbaycanda müasir bank sisteminin xarakteristikası. Azərbaycan bank sektorunun icmalı. Azərbaycan bank sektorunun kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri. Azərbaycan bank sisteminin öhdəlikləri. Azərbaycan bank sisteminin aktiv strukturu. Azərbaycan bank sektorunun kapitalı. Azərbaycan bank sektorunun fəaliyyətinin maliyyə göstəriciləri.

Bank sistemində böhran anlayışı. Bank sistemində böhranların tarixi inkişafı. Sistemli bank böhranlarının səbəb və nəticələri. Böhranın bank sistemində islahatların gücləndirilməsinə təsiri . Qloballaşma və Bank böhranı. Qlobal «Yoluxma» effektinin milli iqtisadiyyata təsiri. 2007- 2008 –ci illərdə qlobal maliyyə böhranının xronikası . Qlobal bank böhrana təsir edən amillər. Qlobal 2007- 2008 bank böhranının bəzi ölkələrə şok təsir göstəriciləri. İnkişaf etmiş plkələrdə bank böhranlarının səbəb və nəticələri. İnkişaf etməkdə olan ölkələrdə bank böhranlarının səbəb və nəticələri. Rusiyada bank böhranının özəllikləri(1998 və 2008

müqayisəli təhlil). Türkiyə bank böhranının özəllikləri(2001 və 2008 müqayisəli təhlil). Qlobal böhranın (2008) Azərbaycan bank sistemində təsir kanalları.

Bank sistemində tətbiq olunan antiböhran siyasət. Dövlət idarəetmə sistemində antiböhran siyasətin məqsədi. Dövlət idarəetmə sistemində antiböhran tədbirlər: Bank sisteminin təcili xilas etmə tədbirləri; Monetar siyasət tədbirləri - antiinflasyonist siyasətdən stimullaşdırıcı siyasətə keçid; Real sektora yönəlik tədbirlər planı və tələbi stimullaşdırmaq; əhalinin neqativ və ya olumsuz gözləmələrinə qarşı tədbirlər.

Bank sistemində xilas etmə tədbirləri. Bank böhranı sonrası islahatların məqsəd və istiqamətləri. Bank böhranının həllində dövlətin rolu və antiböhran proqram modelləri. Bank sistemində nəzarət- makromaliyyə sabitliyinin əsas amili kimi.

Banklarda antiböhran qərarların optimal reseptləri: likvidlik, risklərin minimize etmək, xarici kapital cəlbə.

Əmanətlərin sığortalanması sisteminin məqsədi. Əmanət sığorta sistemi bank sistemində böhranlara qarşı maliyyə insitutu kimi. Əmanət sığorta fondu və onun Azərbaycanda fəaliyyəti.

Qlobal maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanda maliyyə bazarının vəziyyətinin təhlili və dəyərləndirilməsi. Qlobal böhranın təsirlərinə qarşı Azərbaycan bank sistemində mübarizə tədbirləri. Qlobal iqtisadi-maliyyə böhranı şəraitində Azərbaycanın MB antiböhran monetar siyasət proqramı. Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən qəbul edilmiş mühüm pul siyasəti və makro- prudensial idarəetmə qərarları. Azərbaycanda antiböhran tədbirlərin prioritetləri.

II Mövzu. Mərkəzi Bank fəaliyyətinin əsasları

Mərkəzi Bankın yaranma tarixinin mahiyyəti. Mərkəzi Bankın məqsədləri: öz səlahiyyətləri daxilində qiymətlərin sabitliyininin təmin edilməsi; bank və ödəniş sistemlərinin sabitliyini və inkişafını təmin etməkdir.

Mərkəzi Bankın funksiyaları: dövlətin pul və valyuta siyasətini müəyyən edir və həyata keçirir; nağd pul dövriyyəsinə təşkil edir; manatın xarici valyutalara nisbətə rəsmi məzənnəsini mütəmadi müəyyən edir və elan edir; valyuta tənзимini və nəzarətini həyata keçirir; sərəncamında olan beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarını saxlayır və idarə edir; tədiyə balansını tərtib edir və ölkənin proqnoz tədiyə balansının hazırlanmasında iştirak edir; bank fəaliyyətini lisenziyalaşdırır və tənзіmləyir, qanunla müəyyən edilmiş qaydada bank fəaliyyətinə nəzarəti həyata keçirir; ödəniş sistemlərinin fəaliyyətini təşkil edir, əlaqələndirir, tənзіmləyir və onların üzərində nəzarəti qanuna uyğun olaraq həyata keçirir.

Mərkəzi Bankın monetar siyasətinin alətləri: açıq bazarda əməliyyatların aparılması; faiz dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsi; kredit təşkilatları üçün məcburi ehtiyatların müəyyənləşdirilməsi; kredit təşkilatlarının yenidən maliyyələşdirilməsi; depozit əməliyyatlarının aparılması; bank əməliyyatlarının məhdudlaşdırılması; beynəlxalq təcrübədə qəbul edilmiş pul siyasətinin digər alətləri.

Pul siyasəti və maliyyə sabitliyi komitəsinin vəzifələri. Mərkəzi Bankın dövlət hakimiyyəti orqanları ilə münasibətləri. Mərkəzi Bank dövlətin maliyyə agentı kimi. Mərkəzi Bankın təşkilati strukturu və idarə olunması. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin səlahiyyətləri. Beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarının idarə olunması. Mərkəzi Bank ödəniş sisteminin sabit işləməsini təmin edən orqan kimi. Mərkəzi Bankın kredit təşkilatları ilə münasibətləri. Mərkəzi Bank - kredit təşkilatlarının və poçt rabitəsinin milli operatorunun fəaliyyətinin tənzimlənməsi və nəzarətini həyata keçirən orqan kimi. Pul tədavülünün təşkili. Pul nişanlarının tədavülə buraxılması. Pul nişanlarının tədavüldən çıxarılması. Mərkəzi Bank - sonuncu instansiya kreditörü kimi. Beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatlarının idarə olunması. Ödəniş sistemlərinin təşkili. Tənzimləmə və nəzarət Kredit təşkilatlarına məqsədli kreditlərin verilməsi. Maastricht kriterləri kontekstində Mərkəzi Bankın monetar siyasətinin ölçüləri.

III Mövzu. Bank fəaliyyəti təşkilinin əsasları

Bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya və icazələrin verilməsi prinsipi. Bankların İnzibatçılara dair tələblər. Yerli bankların filiallarının, şöbələrinin və nümayəndəliklərinin açılmasına icazələrin alınması qaydası. Bank lisenziyasının və ya icazənin verilməsi şərtləri. Bank lisenziyasının və ya icazənin ləğvi. Bankların təşkili. Bankın nizamnaməsi və reqlamenti. Azərbaycan Respublikasında Azərbaycan Respublikasında xarici bankların yerli filiallarının lisenziyalaşdırılması qaydası. Bankların və xarici bankların yerli filiallarının kapitalına tələblər.

Bankların idarəetmə strukturu: Səhmdarların ümumi yığıncağı, Müşahidə Şurası, İdarə Heyəti, Audit Komitəsi və daxili audit.

Kommersiya maraqlarının açıqlanması.

Bankların fəaliyyətinə dair tələblər. Bankların fəaliyyət növləri və banklar tərəfindən həyata keçirilməyən fəaliyyət növləri. Prudensial normativlər və tələblər. Banklar fəaliyyətləri dövründə öz aktivləri, balansarxası öhdəlikləri və kapitalının miqdarı ilə bağlı Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi prudensial normativlər və tələblər. Bank fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziya və icazələrin verilməsi. Bankın nizamnaməsi və reqlamenti. Bankların fəaliyyətinə dair tələblər. Banklarla onların müştəriləri arasında münasibətlər. Bank sirri. Banklarda mühasibat uçotu və hesabat. Banklar arasında münasibətlər.

Bankların fəaliyyətinə nəzarət. Banklara təsir tədbirləri və sanksiyalar. Bankların maliyyə sağlamlaşdırılması. Bankların ləğvi: könüllü ləğv və məcburi ləğv. Bankların iflası.

IV Mövzu. Ödəniş sistemi

Ödəniş sistemi və nağdsız hesablaşma sistemi anlayışlarının məzmunu. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (AMB) ödəniş sistemləri sahəsində fəaliyyəti. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 9 dekabr tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş - Azərbaycan Respublikasında Milli Ödəniş Sisteminin İnkişafı üzrə 2005-2007-ci illər üçün Dövlət Proqramının məqsəd və vəzifələri.

Beynəlxalq Hesablaşmalar Bankının ödəniş və hesablaşma Sistemləri Komitəsinin sistem əhəmiyyətli ödəniş sistemləri üzrə müəyyən etdiyi əsas prinsiplər.

Azərbaycan Respublikasında ödəniş sisteminin fəaliyyətinin hüquqi çərçivəsi. Ödəniş sistemlərinə nəzarətin hüquqi əsasları. Elektron imza və elektron sənəd haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu.

Prosesinq təşkilatlarına icazələrin verilməsi və prosesinq fəaliyyətinə nəzarət qaydaları.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən banklar arasında hesablaşmaların aparılması qaydası. Ödəniş sistemi kontekstində AZIPS – Real Vaxt Rejimində Banklararası Milli Hesablaşmalar Sisteminin fəaliyyəti.

Ödəniş sistemi kontekstində SWIFT – qlobal telekommunikasiya sistemi və beynəlxalq maliyyə əməliyyatlarının təminatçısı kimi.

Ödəniş sistemində kontekstində XÖHKS – Xırda Ödənişlər üzrə Hesablaşma Klirinq Sistemi fəaliyyəti.

Ödəniş sistemində kontekstində Kütləvi Ödənişlər üzrə Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi.

Ödəniş sistemində kontekstində BMS – Mərkəzi Bankın Baş Mühasibatlıq Sistemi fəaliyyəti.

XÖHKS-də hesablaşmalar. Kağız daşıyıcılarda hesablaşmalar. Elektron ödəniş sisteminin inkişafı. Ödəniş sistemi və informasiya texnologiyası. Ödəniş sistemlərinə nəzarət. Prosesinq təşkilatlarına icazələrin verilməsinə və prosesinq fəaliyyətinə nəzarət qaydaları. Ödəniş sistemlərinə nəzarət konsepsiyası.

Nağdsız hesablaşma formaları: ödəniş tapşırıqları ilə hesablaşmalar; inkasso sərəncamları ilə hesablaşmalar; inkasso üzrə hesablaşmalar; akkreditiv üzrə hesablaşmalar. Nağdsız hesablaşmalar həyata keçirilərkən istifadə edilən ödəniş sənədləri: ödəniş tapşırıqları; inkasso sərəncamları; inkasso tapşırıqları; akkreditivlər.

V Mövzu. Bankların passiv əməliyyatları

Bankların passiv əməliyyatlarının strukturu və ümumi xarakteristikası. Bankların resurs bazası. Bank kapitalının formalaşma qaydası. Bankların xüsusi kapitalının funksiyası: müdafiə, operativ, tənzimləmə funksiyaları. Bank kapitalinin və onun adekvatlığının hesablanması qaydaları.

Məcmu kapitalın məqsədi və ona yönəldilən tələblər. Kapitalın idarə edilməsi.

Bankın məcmu kapitalının mahiyyəti. Bankın məcmu kapitalının strukturu: I və II dərəcəli kapital. I dərəcəli kapital bankın əsas kapitalı kimi. I dərəcəli kapitalın komponentləri. II dərəcəli kapital və onun komponentləri. Kapitalın formalaşdırılmasına dair xüsusi tələblər və təsir tədbirləri. Passivlərin formalaşma mənbələri.

Banklarda IPO əməliyyatı. Cəlb olunmuş vəsaitlər. Bank mənfəəti passivlərin formalaşma mənbəyi kimi.

Bank fəaliyyətində əmanətin önəmi və əmanətin tərkibi. Kommersiya banklarının depozit siyasəti. Bankların resurs bazasının formalaşmasında hüquqi və fiziki şəxslərindən cəlb olunmuş vəsaitlər. Məcmu öhdəliklərin strukturu. Azərbaycan Bank sektorunun öhdəliklərinin strukturu. Azərbaycan banklarında əmanətlərin strukturu. Bank sisteminin öhdəliklərində Mərkəzi Bankdan cəlb edilmiş resurslar.

VI Mövzu. Bankların aktiv əməliyyatları

Aktiv əməliyyatların mahiyyəti. Bank aktivlərinin strukturu: nağd vəsaiti, müxbir hesablar, maliyyə sektoruna verilmiş kreditlər və depozitlər, müştərilərə kreditlər, investisiyalar. Aktiv göstəricilərinin keyfiyyəti. Aktivlərin risk dərəcəsi üzrə ölçülməsi. Bankda likvidliyin mahiyyəti. Bank likvidliyinin göstəriciləri. Bank xidmətlərinin növləri. Kreditin mahiyyəti, prinsipləri, forma və növləri. Kredit qanunları. Kreditləşmənin əsas prinsipləri. Kreditin forma və növləri. Kreditləşmənin təşkili. İstifadə formasına görə kreditlər: istehsal krediti, istehlak krediti və investisiya krediti. Təminat formasına görə: açıq kredit və təminatlı kredit. Kreditin iqtisadiyyatda rolu. Problemlə kreditlərin həlli yolları. Kredit multiplikatoru. Kreditləşmənin iqtisadi əhəmiyyəti və kredit tələblərinin dəyərləndirilməsi. Bankların investisiya prosesində iştiraki. Bankların qiymətli kağız bazarında əməliyyatı. Bankların valyuta əməliyyatı. İpoteka krediti. İpoteka böhranı. Azərbaycan Bank sektorunun aktivlərinin strukturu. Kredit portfelinin sahələr üzrə konsentrasiya səviyyəsi. Banklar tərəfindən qiymətli kağızlarla əməliyyat. Bankların dövlət qiymətli kağızlara və korporativ qiymətli kağızlara vəsait qoyuluşları.

VII Mövzu. Bankların investisiya siyasəti

İnvestisiya anlayışının məzmunu. Kapital qoyuluşunun təsnifatı və məzmunu. Bankların investisiya əməliyyatı. İnvestiya qoyuluşunun məqsədi. Birbaşa və portfel investisiyası. Bankların investisiya əməliyyatının məqsədləri.

Venture – capital maliyyələşmə xidməti. Aktivə əsaslanan qiymətli kağızlar.

İnvestiya layihələrinin kreditləşdirilməsi. Layihələrin maliyyələşdirilməsi üzrə bank xidmətləri. İnvestiya kreditləşdirilməsinin riskləri. İnvestiya layihələrinin kreditləşdirilməsi texnologiyası. İnvestisiya banklarının məqsəd və vəzifələri.

VIII Mövzu. Bankların valyuta əməliyyatları

Beynəlxalq bank anlayışı. Beynəlxalq bankların insitituonal xidmət vahidləri. Bankların beynəlxalq departmetləri. Bankların xaricdə nümayəndiliyi missiyası və fəaliyyətləri.

Müxbir banklar. Xaricdə şöbələr. Xaricdə bankın təsisçisi və ya sahibi.

Konsorsiyum banklar. Bank İnternational Settlements və Bazel kriterləri.

Xarici ticarətin kreditləşdirilməsində bankların rolu. Rəsmi qaynaqlar hesabına xarici ticarəti kreditləşdirmə modeli. Banklar tərəfindən xarici ticarətin kreditləşdirilməsində araşdırılan ölkə risk dəyərləndirilməsi.

Valyuta əməliyyatlarının həyata keçirilməsi prinsiplərini. Valyuta tənzimi və valyuta nəzarəti orqanlarının səlahiyyətlərini və funksiyaları. Cari valyuta əməliyyatları. Kapitalın hərəkəti ilə bağlı valyuta əməliyyatları. «Müvəkkil banklar» — valyuta əməliyyatlarının aparılması üçün Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının lisenziyasını almış banklar və digər kredit təşkilatlarıdır.

Azərbaycan Respublikasında qeyri-rezidentlər tərəfindən milli valyutanın əldə edilməsi və ondan istifadə edilməsi qaydası. Müəssisə və təşkilatların valyuta vəsaitinin formalaşması qaydası. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Azərbaycan Respublikasında valyuta tənzimini həyata keçirən əsas orqan kimi.

Valyuta nəzarətinin əsas istiqamətləri.

Fiziki şəxslər tərəfindən valyuta sərvətlərinin Azərbaycan Respublikasına gətirilməsi və Azərbaycan Respublikasından çıxarılması qaydaları.

Azərbaycan Respublikasında rezident və qeyri-rezidentlərin valyuta əməliyyatlarının rejimi haqqında qaydaları. Müvəkkil bankların valyuta nəzarəti agenti funksiyalarını yerinə yetirməsi qaydaları. Azərbaycan respublikası müvəkkil banklarının açıq valyuta mövqeyi limitlərinin müəyyən edilməsi və tənzimlənməsi qaydaları.

Valyuta mövqeyi – müvəkkil bankların bu və ya digər valyutada (o cümlədən, bank metallarında) tələbləri və öhdəlikləridir. Açıq valyuta mövqeyi – müvəkkil bankların ayrı-ayrı xarici valyutalarda tələblərinin və öhdəliklərinin (o cümlədən, hesablaşmaları tamamlanmamış

əməliyyatlar üzrə balansdankənar tələblərin və öhdəliklərin) məbləğləri arasında, mübadilə məzənnəsinin əlverişsiz dəyişməsi şəraitində itkilər riski yaradan fərqlərdir.

Qısa açıq valyuta mövqeyi .Uzun açıq valyuta mövqeyi. Məcmu açıq valyuta mövqeyi .

Qapalı valyuta mövqeyi. Struktur valyuta mövqeyi. Müvəkkil bankların açıq valyuta mövqeyinə dair hesabı.

Banklar və beynəlxalq pul köçürmələri.

IX Mövzu. Bankların pul və kapital bazarında fəaliyyəti

Bankların pul və kapital bazarında fəaliyyət növləri. Bankların investisiya əməliyyatı. Qiymətli kağız portfel menedcmenti. Azərbaycan banklarının maliyyə bazarında fəaliyyəti. Banklar fond bazarında inventar və anderrayter kimi. Banklar tərəfindən pul və kapital bazarında investisiya imkanların təhlili. Bank portfelində qiymətli kağızların menedcmenti. Azərbaycan banklarının qiymətli kağızlar bazarında fəaliyyəti. Pul bazarının likvidliyini tənzimləmək məqsədi ilə Mərkəzi Bank tərəfindən notların buraxılışı qaydası. Azərbaycan banklarının korporativ qiymətli kağızlar bazarında fəaliyyəti.

Qiymətli kağızlar bazarında bankların investisiya siyasəti.

X Mövzu. Bankların vasitəçilik əməliyyatları

Bankların vasitəçilik əməliyyatlarının mahiyyəti və təsnifatı. Lizingin mahiyyəti və məzmunu. Lizing əməliyyatlarının əsas elementləri. Lizing sövdələşməsi və onun növləri. Lizing obyektı. Maliyyə lizingi.

Lizing əməliyyatlarında risklər və onların idarə olunması.

Faktoring. Faktoring üzrə ödənişlər.

Bankların trust əməliyyatları. Trust xidmətlərinin məzmunu və növləri.

Banklarda zəmanət praktikasından istifadə. Banklarda təminat praktikasından istifadə.

Xəzinədarlığın kassa icracı.

XI Mövzu. Bank menedcmenti və marketinqi

Bank menedcmentinin mahiyyəti. Bank menedcmentinin məqsəd və vəzifələri. Bank menedcmentinin inkişaf və böhran prosesində əhəmiyyəti. Bank fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi. RATE- reyting sistemi. CAMEL – bank etibarlılıq ölçüsü. Bank aktivlərinin idarəedilməsi

prinsipləri. Bank mənfəətinin menedcmeti. Net faiz marjı və onun təhlili. Bank fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi. Gap təhlili. Durasyon təhlili. Varyans təhlili.

Bankda maliyyə nəzarətinin təşkili. Banklarda daxili nəzarət və daxili auditin təşkili. Daxili nəzarət mexanizmləri: mükəmməl təşkilati struktur; zəruri siyasət və uçot qaydaları; aktivlərin qorunması və daxili audit üzrə səmərəli proqram.

Daxili audit banklarda ən səmərəli daxili nəzarət vasitəsi kimi. Auditin məqsəd və vəzifələri.

Bank fəaliyyətinin idarəetmə sistemində bank marketinqi. Banklarda marketinq fəaliyyətinin özəllikləri. Banklarda makromarketinq texnologiyası. Banklarda məhsul və xidmət istehsalı və qiymət siyasəti. Banklarda kommunikasiya siyasəti: direkt satış, bank reklamı, promasyon, ictimaiyyətlə iş. Bank fəaliyyətində reklam və PR.

XII Mövzu. Banklarda mühasibat uçotu işinin təşkili

Bank sistemində maliyyə hesabatlarının tərtib və təqdim olunması. Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarının (BMHS) tələbləri. Maliyyə hesabatlarının məqsədi. Maliyyə hesabatlarının tərtib olunma prinsipləri. Hesablama metodu. Fəaliyyətin fasiləsizliyi. Maliyyə hesabatlarının keyfiyyət xüsusiyyətləri. Şəffaflıq (aydınlıq). Münasiblik. Əhəmiyyətlik. Etibarlılıq və s.

Maliyyə hesabatlarının elementləri. Maliyyə hesabatları elementlərinin tanınması. Maliyyə hesabatı elementlərinin qiymətləndirilməsi. Uçot siyasəti.

Maliyyə hesabatları formalarının müəyyənəşdirilməsi. Maliyyə hesabatlarının tərkibi. Mühasibat balansı. Mənfəət və zərər haqqında hesabat.

Balansdankənar maddələr üzrə potensial öhdəliklər və şərti hadisələr.

Azərbaycan Respublikasının bank sistemində balansdankənar əməliyyatların uçot Qaydaları.

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən kredit təşkilatlarında mühasibat uçotunun aparılması qaydaları. Banklarda mühasibat uçotu. Analitik və sintetik uçot. Sintetik uçot. Mühasibat xidmətinin təşkili. Bankdaxili nəzarət. İnteraktivləşdirilməsi. İnteraktivləşdirilmənin əsas məqsədləri Bank tərəfindən aparılan əməliyyatların sənədləşdirilməsi və onların mühasibat uçotunda əks olunması. Baş kitab və köməkçi mühasibat jurnalları. İlkin uçot sənədlərinin rəsmiləşdirilməsi. Uçot sənədlərinin saxlanması təmin edilməsi. Bank sistemində ödəniş vasitələrinin maliyyə hesabatlarında uçotu qaydaları.

XIII Mövzu. Bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlili

Banklarda mühasibat uçotunun əsas prinsipləri. Bank fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinin təhlilinin nəzəri əsasları. Bank balanslarının təhlili. Balansdan kənar hesablar. Banklarda maliyyə təhlilinin informasiya bazası. Bank sisteminin maliyyə dayanıqlığı. likvidlik anlayışı. Likvidlik riski və likvidliyin idarə olunması üzrə bankdaxili siyasət və qaydalar. Likvidlik əmsallarının təhlili. Likvidliyin idarə olunması üzrə bankın siyasəti. Bankın ödəniş qabiliyyətinin mahiyyəti.

Bank kapitalının təhlili. Passiv əməliyyatının təhlili. Aktiv əməliyyatının təhlili.

Gəlirin təhlili. Xərclərin təhlili. Mənfəətin təhlili. Banklarda rentabelliyyətə təsir edən amillər: bankın net mənfəət marjı, aktivlərin gəlirliliyi, maliyyə leveredj.

Bank fəaliyyətindən kənar gəlirlərin təhlili. Bank fəaliyyətində vergi menecmeti. Gəlir cədvəli. Faiz gəlir və xərcləri.

Net gəlir. Banklarda istifadə edilən CAMEL metodu. Maliyyə əmsalları . Aktiv keyfiyyət göstəriciləri. ROE (vergi ödəniləndək xalis mənfəətin orta kapitalla nisbəti) göstəricisi. ROA Bank sektorunun aktivlərinin gəlirliliyi (xalis mənfəətin orta aktivlərə nisbəti) göstəricisi. FK(Borcların orta orta aktivlərə nisbəti).

Mənfəət və zərər haqqında hesabat. Rəhbərliyə hesabatlar: Maliyyə və fəaliyyət nəticələrinin qiymətləndirilməsi, və risklərin İdarə edilməsi. Kredit keyfiyyəti üzrə əmsallar. Likvidlik əmsalları . Xarici valyuta əmsalları. Xarici valyuta üzrə mövqe.

XI V Mövzu. Bank fəaliyyətində risklər

Bank risklərinin mahiyyəti. Bank risklərinin çeşidləri. Banklarda standart metod çərçivəsində bazar riskinin növləri: faiz dərəcəsi riski, xarici valyuta riski, kapital riski, əməliyyat riski.

Əməliyyat riskinin alt kateqoriyaları: insan resursu riski; texnoloji risk; proses riski; təşkilati risk; kənar risklər.

Banklarda reputasiya riski. Banklarda strateji risk. Banklarda likvidlik riski. Banklarda kredit riski. Kredit riskinin ölçülməsi. Beynəlxalq risk idarə standartları və Bazel I, II tövsiyələri: minimum kapital gərəkliliyi, nəzarət sistemi və bazar intizamı qaydaları.

Bazar risklərinin ölçülməsi. Risklərin idarə edilməsi sistemi. Banklarda risklərin idarə edilməsi funksiyasını həyata keçirən təşkilati struktur. Risklərin idarə edilməsi siyasəti. Risklərin idarə edilməsi qaydaları. Risklərin müəyyənləşdirilməsi. Risklərin ölçülməsi və qiymətləndirilməsi. Müxtəlif risk kateqoriyalarının ölçülməsi üçün istifadə olunan metodlar: riskə məruz dəyər modelləri, stress test, risk xəritəsi. Risklərin monitorinqi. Risklərə dair hesabatlıq. Bankın müxtəlif risk növləri üzrə məlumatın istifadəçilərə təqdim edilməsi.

XV Mövzu . Banklarda korporativ idarəetmə sistemi

Fidusiar vəzifələr - bankın maliyyə göstəricilərinə nəzarət və onların qiymətləndirilməsi. Strateji planlaşdırma prosesinin təşkili. Strateji Planda (Biznes Planda) bankın Strateji baxışı: missiya hesabatı, həyata keçiriləcək fəaliyyət növləri, təşkilati struktura dair tələblər, daxili nəzarət sistemləri, maliyyə proqnozları (balans, mənfəət və zərər haqqında hesabat və s.) və sair.

Bankın idarə edilməsi, təşkilati strukturu və reqlamenti. Müşahidə Şurası və onun iclasları. Müşahidə Şurasına verilən məlumat və hesabatlar. Müşahidə Şurasının digər inzibatçılarla münasibətdə fidusiar vəzifələri.

İdarə Heyəti. Audit Komitəsi və daxili audit. Bank fəaliyyətində daxili komitələr : kredit risklərinin səmərəli idarə edilməsi məqsədi ilə Kredit komitəsi, likvidliyin və vəsaitlərin səmərəli idarə edilməsi üçün Aktiv və passivləri idarəetmə komitəsi, bankın informasiya texnologiyaları sistemlərinin səmərəli və təhlükəsiz işini təmin etmək məqsədi ilə İnformasiya texnologiyaları komitəsi.

Riskləri idarəetmə komitəsi. Kredit komitəsi. Aktiv və passivləri idarəetmə komitəsi. İnformasiya texnologiyaları komitəsi. Bütçənin hazırlanması. Maliyyə idarəetməsi və hesabatlıq. Banklarda insan resursları . Korporativ idarəetmə sistemi üzrə maliyyə idarəetməsi və hesabatları standartı. MHBS-yə uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatlarında tövsiyə məlumatları: maliyyə və əməliyyat nəticələri; bankın məqsədləri; mühüm iştirak payı olan səhmdarlar və onların səs vermə hüquqları; idarə Heyətinin üzvləri və əsas rəhbər işçilər barədə məlumat, onların mükafatlandırılması; proqnozlaşdırılan əhəmiyyətli risk amilləri; işçilərlə və digər maraqlı tərəflərlə əlaqədar əhəmiyyətli məsələlər; idarəetmə strukturu və qaydaları.

“BANK İŞİ” FƏNNİ ÜZRƏ TESTLƏR**Kommersiya bankı hansı məqsədlərdən ötrü yaradılmış təşkilatdır:**

- a) vətəndaşların kredit kooperativi;
- b) vətəndaşların mülkiyyət maraqlarının müdafiəsi;
- v) pul vəsaitlərinin cəlb edilməsi və öz adından yerləşdirilməsi.

Bankların depozit əməliyyatları göstərilən qrupların hansına aiddir?

- a) passiv əməliyyatlar;
- b) aktiv əməliyyatlar;
- v) balansarxası əməliyyatlar;
- q) investisiya;
- d) trast.

Hansı təsisatlar tədiyə vəsaitlərinin dövriyyəyə buraxılışını və dövriyyədən çıxarılmasını həyata keçirə bilər?

- a) investisiya fondları;
- b) birjalar;
- v) banklar.

Müştərilərin kreditləşdirilməsi əməliyyatları:

- a) passiv əməliyyatlardır;
- b) aktiv əməliyyatlardır;
- v) vasitəçilik əməliyyatıdır;
- q) balansarxası əməliyyatdır;
- d) kassa əməliyyatıdır.

Bankların akkreditiv əməliyyatları hansı qrupa aiddir?

- a) depozit əməliyyatlar;
- b) qeyri-depozit əməliyyatlar;
- v) balansarxası əməliyyatlar;
- q) kassa əməliyyatları;
- d) vasitəçilik əməliyyatları.

Müxbir hesablar üzrə bank əməliyyatları hansı qrupa aiddir?

- a) passiv əməliyyatlar;
- b) kredit əməliyyatlar;
- v) fond əməliyyatları;
- q) vasitəçilik əməliyyatları;
- d) hesablaşma əməliyyatları.

İqtisadi mahiyyətinə görə bankın aktiv əməliyyatları hansı səciyyə daşıyır?

- a) investisiya;
- b) informasiya;

v) hesablaşma – kassa.

Bank sisteminə daxildir:

- a) mərkəzi bank, kredit təşkilatları, birja və investisiya fondları;
- b) mərkəzi bank və kredit təşkilatları;
- v) mərkəzi bank, kredit təşkilatları, onların birlikləri və sığorta şirkətləri.

Banklararası kredit:

- a) bankın hüquqi şəxsə verdiyi kreditidir;
- b) özünü kreditləşdirmədir;
- v) bir kommersiya bankının digər banka verdiyi kreditidir.

Müxbir hesablar hansı təşkilatlar üçün açılır?

- a) banklar üçün;
- b) təsərrüfat subyektləri üçün;
- v) fiziki şəxslər üçün;
- q) nümayəndəliklər üçün;
- d) bank şöbələri üçün.

Depozit hesablarından hansı hallarda hesablaşma əməliyyatlarının aparılmasına icazə verilir?

- a) vəsaiti geri götürəndə;
- b) faiz hesablamadıqda;
- v) heç bir halda;
- q) mədaxil əməliyyat aparılmadıqda;
- d) krediti qaytardıqda.

Bankın komisiyon əməliyyatlarına göstərilənlərdən hansı aiddir?

- a) hesablaşma-kassa əməliyyatları;
- b) investisiya əməliyyatları;
- v) zəmanət əməliyyatları.

Bankın müştərilərinin tapşırığı ilə və ödənişli əsasda yerinə yetirdiyi əməliyyatlar hansı qrupa aiddir?

- a) aktiv əməliyyatlar;
- b) komisiyon əməliyyatlar;
- v) passiv əməliyyatlar.

Bankın balansının cəlb edilmiş və borc alınmış resurslar hissəsi necə adlanır?

- a) mənfəət;
- b) gəlir;
- v) öhdəliklər;
- q) xüsusi kapital;
- d) rentabellik.

Kommersiya bankının resurslarının formalaşması üzrə əməliyyatlar hansı qrupa aiddir?

- a) aktiv əməliyyatlar;
- b) passiv əməliyyatlar;
- v) komisiyon əməliyyatlar.

Depozitin hansı növü cari hesablaşmalar üçün nəzərdə tutulur?

- a) tələb olunanadək depozitlər;
- b) əmanət depozitləri;
- v) müddətli depozitlər.

Bankların vəsait cəlb edilməsi üzrə əməliyyatları hansı qrupa aid edilir?

- a) aktiv əməliyyatlar;
- b) aktiv-passiv əməliyyatlar;
- v) passiv əməliyyatlar;
- q) trust əməliyyatlar;
- d) komisiyon əməliyyatlar.

Bankların trust əməliyyatları hansı qrupa aiddir?

- a) aktiv əməliyyatlar;
- b) passiv əməliyyatlar;
- v) komisiyon – vasitəçilik əməliyyatlar.

Göstərilənlərdən hansı bankın passiv əməliyyatlarına aiddir?

- a) trust əməliyyatları;
- b) kredit əməliyyatları;
- v) nizamnamə kapitalının formalaşması.

Hal-hazırda ölkəmizdə nağdsız hesablaşmaların hansı forması tətbiq olunur?

- a) akkreditiv;
- b) inkasso;
- v) həm akkreditiv, həm də inkasso.

Bankın xüsusi və cəlb olunmuş vəsaitlərinin yerləşdirilməsi:

- a) passiv əməliyyatdır;
- b) aktiv əməliyyatdır;
- v) komisiyon əməliyyatdır.

Bankların vəsaitlərin cəlb edilməsi üzrə funksiyası hansıdır?

- a) investisiya funksiyası;
- b) kredit funksiyası;
- v) hesablaşma funksiyası;
- q) depozit funksiyası;
- d) səfərbərlik funksiyası.

Bankların yenidən maliyyələşdirilməsi nədir?

- a) mərkəzi bankın kommersiya banklarını kreditləşdirməsidir;
- b) bir kommersiya bankının digərini kreditləşdirməsidir;

v) bir təsərrüfat subyektinin digərini kreditləşdirməsidir.

Cəlb olunmuş vəsaitlərin yerləşdirilməsi üzrə bank əməliyyatları:

- a) passivdir;
- b) aktivdir;
- v) aktiv-passivdir;
- q) trust əməliyyatıdır;
- d) komissiyon əməliyyatıdır.

Depozitin hansı növü cari hesablaşmalar üçün nəzərdə tutulur?

- a) tələb olunanadək depozitlər;
- b) əmanət depozitləri;
- v) müddətli depozitlər.

Pul emissiyası hansı təşkilatın müstəsna səlahiyyətindədir?

- a) Maliyyə Nazirliyinin;
- b) İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin;
- v) Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin;
- q) Vergilər Nazirliyinin;
- d) Mərkəzi bankın.

Kredit sisteminin təsisat quruluşunu nə müəyyən edir?

- a) mərkəzi banklar və kredit təşkilatları;
- b) banklar;
- v) universal banklar;
- q) ixtisaslaşmış banklar;
- d) mərkəzi banklar, kredit təşkilatları və qeyri-bank təşkilatları.

Libor-un mənası hansıdır?

1. Parij banklararası faiz dərəcəsi;
2. beynəlxalq bazar;
3. Frankfurt bazarı;
4. Avropa bazarı;
5. ABŞ bazarı;
6. heç biri.

Bazara ilk çıxarılan qiymətli kağızların alınıb satıldığı bazar necə adlanır?

1. bazar;
2. fond bazarı;
3. istiqraz bazarı;
4. İPO;
5. pul bazarı.

Monetar siyasəti hansı orqan həyata keçirir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. Xəzinə xidməti;
3. Mərkəz bankı;
4. Qiymətli Kağız Komitəsi;
5. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi.

Nominal faiz dərəcəsi 50%, inflyasiya səviyyəsi 20% olan və risk səviyyəsi 10% bir ölkədə real faiz dərəcəsinə qədərdir.

1. 25%;
2. 40%;
3. 20%;
4. 30%;
5. heç biri.

Azərbaycan Respublikasının bank sistemi ibarətdir

1. Mərkəzi bank;
2. Mərkəzi bank və bank;
3. bank və kredit təşkilatları;
4. Mərkəzi bank və kredit təşkilatları;
5. İpoteka fondu və banklar.

Bankın inzibatçı tərkibi ibarətdir

1. Bankın Müşahidə Şurası (BMS);
2. Audit Komitəsi (AK);
3. İdarə heyəti (ID);
4. Baş mühasib (BM);
5. Daxili audit (DA);
6. BMS, AK, ID, BM və DA.
7. Bankın Müşahidə Şurası, Audit Komitəsi, İdarə heyəti.
8. heç biri

Kredit təşkilatının tərkibi:

1. bank və xarici bankın yerli filialı;
2. xarici bankın yerli filialı;
3. bankı olmayan kredit təşkilatı;
4. bank və bankı olmayan kredit təşkilatı;
5. Bank, xarici bankın yerli filialı və bankı olmayan kredit təşkilatı.

Azərbaycanda depozit əməliyyatlarını kimlər həyata keçirir?

1. yalnız banklar;
2. bank olmayan kredit təşkilatı;
3. maliyyə institutları;
4. banklar və poçt rabitəsinin milli operatoru;

Bank sistemində xarici bank kapitalının iştirak limitini hansı orqan tərəfindən müəyyən edilir?

1. Milli Təhlükəsizlik Nazirliyi;
2. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi;
3. Maliyyə Monitorinq Xidməti;
4. Mərkəzi Bank.

Bankda Ali idarəetmə orqanı hansıdır?

1. Səhmdarların ümumi yığıncağı;
2. Müşahidə Şurası;
3. Audit Komitəsi;
4. İdarə heyətinin sədri.

Banklar tərəfindən həyata keçirilməyən fəaliyyət növləri hansılardır:

1. qiymətli kağız bazarında peşəkar fəaliyyət;
2. maliyyə müşaviri;
3. ödəniş vasitələrinin buraxılması;
4. sığorta fəaliyyəti;
5. qiymətli metalların əmanətə cəlb edilməsi.

Mərkəzi Bankın əsas məqsədi:

1. bank sisteminin sabitliyi;
2. ödəniş sisteminin sabitliyi;
3. öz səlahiyyətləri daxilində qiymətlərin sabitliyi;
4. mənfəət götürmək.

Mərkəzi Bankın funksiyaları:

1. maliyyə siyasəti;
2. kredit siyasəti;
3. pul və valyuta siyasəti;
4. maliyyə institutlarının fəaliyyətinə nəzarət.

Mərkəzi Bank fəaliyyəti barədə kimə hesabat verir?

1. Maliyyə Nazirliyinə;
2. Nazirlər Kabinətinə;
3. Prezidentə;
4. Milli Məclisə;
5. Hesablama Palatasına.

Azərbaycan Respublikasında aşağıdakı hansı pul vahidləri ödəniş vasitəsi kimi istifadə edilə bilər?

1. dollar;
2. evro;
3. rubl;
4. iena;
5. heç biri.

Banklarda korporativ idarəetmə standartlarını hansı orqan müəyyən edir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi;
3. Mərkəzi Bank;
4. Sənaye və Energetika Nazirliyi;
5. Nazirlər Kabineti.

Kapital bazarının inkişaf etdiyi ölkələrdə aşağıdakı bankçılığın hansı növləri daha fəaldır?

1. inkişaf bankları;
2. ipoteka bankları;
3. xalq bankları;
4. investisiya bankları;
5. Kommersiya bankları.

Mərkəzi Bankın əsas funksiyasını qeyd edin:

1. ödəniş sisteminin sabitliyi;
2. mənfəət götürmək;
3. qiymət sabitliyi;
4. pul siyasətini müəyyən edir.

Mərkəzi Bankın əsas məqsədi:

1. pul siyasəti;
2. manatın rəsmi məzənnəsi müəyyən edir;
3. valyuta siyasəti;
4. bank sisteminin inkişafı;
5. qiymətlərin sabitliyi.

Direkt pul siyasətinin alətləri hansılardır?

1. açıq bazar əməliyyatı;
2. kredit əməliyyatı;
3. repo əməliyyatı;
4. kredit limitləri və faiz dərəcələrinə nəzarət.

Dolaylı pul siyasətinin alətləri:

1. faiz dərəcələrinə nəzarət;
2. məcburi ehtiyat normaları;
3. kredit limitləri;
4. portfelin kredit aktivlərinin yenidən nizamlanması.

Mərkəzi bank açıq bazarda hansı əməliyyatları apara bilər?

1. dövlətin buraxdığı qiymətli kağızlarla alqı-satqı;
2. şirkətin buraxdığı qiymətli kağızlarla alqı-satqı;
3. neft şirkətinin buraxdığı qiymətli kağızlarla alqı-satqı;
4. bankların buraxdığı kağızlarla alqı-satqı;
5. xarici valyuta ilə alqı-satqı əməliyyatları.

Mərkəzi bank uçot dərəcəni hansı meyarə əsaslanaraq müəyyənləşdirir:

1. hökumətin iqtisadi proqramlara uyğun olaraq;
2. libor – bazarına uyğun olaraq;
3. beynəlxalq maliyyə bazarlarının faiz dərəcələrinə görə;
4. ölkədəki makroiqtisadi durum və maliyyə bazarının vəziyyəti.

Məcburi ehtiyatları hansı orqan müəyyən edir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsi;
3. Mərkəzi bankın nəzarət departamenti;
4. Mərkəzi bankın idarə heyəti;
5. Nazirlər Kabineti.

Kredit təşkilatlarının yenidən maliyyələşdirilməsi həyata keçirilərkən kreditlər hansı aktivlərlə təmin olunmalıdır.

1. şirkətin qiymətli kağızı ilə;
2. neft fondunun aktivləri ilə;
3. dövlətin ehtiyat fondunun aktivləri ilə;
4. dövlət qiymətli kağızları ilə;
5. xarici valyuta, qızıl və qiymətli metallar.

Mərkəzi bank beynəlxalq qızıl-valyuta ehtiyatları haqqında nə zaman məlumatları açıqlamalıdır?

1. ildə 1 dəfə;
2. ayda 1 dəfə;
3. rübdə bir dəfədən az olmayaraq;
4. Milli Məclisin sessiyasında.

Aşağıdakı bankçılıq əməliyyatı olan bankların passiv əməliyyatlarına daxil olanların başına işarəti qoyun:

1. əmanət qəbulu;
2. bir başqa bankdan kredit alınması;
3. öz istiqrazlarının satması;
4. qiymətli kağızların bazarda yerləşdirilməsi.

Bankçılığın qızıl qaydası:

1. kredit verilişində əsas prinsip rentabellikdir;
2. uzunmüddətli əmanət uzunmüddətli kreditə, qısamüddətli vəsait də qısamüddətli kreditə verilir;
3. təminat alınmadan kredit açılmamalı;
4. kreditlər uzunmüddətli açılır.

Aşağıdakı hansı vəzifələr Mərkəz bankının vəzifəsinə aid deyildir?

1. pul dəyərini təminatı;
2. dövlətin bankı;
3. hökumətin icra orqanı;

4. hökumətin pul siyasətinin icracısı.

Aşağıdakılardan hansıları pul siyasətinin mövzusu deyildir?

1. işsizlik;
2. iqtisadi inkişaf;
3. istehsalın inkişafı;
4. qiymət stabilliyi.

Likvidlik nə deməkdir?

1. maliyyə aktivinin qiymət əsnəkliyi;
2. əmanət;
3. xəzinəyə pul girişi;
4. aktivin ödəniş vasitəsinə transformasiya (dönüşü) asanlıığı;
5. borcların geri ödənməməsi.

Kommersiya bankının ən əsas funksiyaları hansılardır:

1. ipoteka krediti vermək;
2. səhm bazarına vasitəçilik etmək;
3. əmanət cəlb edib kredit vermək;
4. pul çıxarmaq.

Monetar valyuta siyasəti hansı orqan həyata keçirir?

1. Maliyyə Nazirliyi;
2. xəzinə;
3. Mərkəzi Bank;
4. qiymətli kağız bazarı;
5. İqtisadi İnkişaf Nazirliyi.

Maliyyə bazarının əsas funksiyası hansıdır?

1. faiz dərəcələrini müəyyənləşdirmək;
2. fondların, əmanət sahiblərindən çatışmamazlığı olan şəxslərə transferi;
3. pul siyasətini həyata keçirmək;
4. istiqraz ixrac etmək;
5. iqtisadi sabitliyi təmin etmək.

Aşağıdakı maliyyə alətlərindən hansılar kapital bazarında əməliyyat görməkdədir?

1. səhm;
2. xəzinə bonusu;
3. şirkətin istiqrazı;
4. istehlak krediti;
5. avrodollar.

Aşağıdakılardan hansı qiymətli kağız növüdür?

1. repo;
2. ipoteka krediti;
3. aksiya;
4. əmanət.

Aşağıdakı maliyyə alətlərindən hansısı pul bazarında əməliyyat görməkdədir?

1. aksiya;
2. xəzinə bonusu;
3. şirkətin istiqrazı;
4. istehlak krediti.

Bank balansının tərfi üçün aşağıdakılardan hansı səhvdir?

1. bankın aktivləri, öhdəlikləri və kapitaldan ibarətdir;
2. bank aktivləri, mənbələrin necə istifadəsini göstərir;
3. bank passivləri, mənbələrin necə istifadəsini göstərir;
4. bankın passivləri, cəlb edilən vəsaitlərin mənbələrini göstərir;
5. bankın kapitalı, aktivlər və öhdəliklər arasındakı fərqə bərabərdir.

Aşağıdakılardan hansı bank balansının passifində yer alır?

1. xəzinə istiqrazı;
2. rezervlər;
3. digər banklardakı əmanət;
4. müddətsiz əmanət;
5. kreditlər.

Bank, aşağıdakı durumların hansı variantında daha çox ehtiyat tutmaq istər?

1. banka əmanət girişi gözlənildiyində;
2. faiz dərəcələrinin artması gözlənildiyində;
3. qiymətli kağız satış xərclərinin azalması gözlənildiyində;
4. bankdan əmanət çıxışı gözlənildiyində.

Aşağıdakılardan hansı alətlər derivativ (törəmə) əqdir?

1. SWAP;
2. istiqraz;
3. səhm;
4. repo;
5. opsiyon.

Bank aktiv meneceri hansı amilləri diqqətə alır?

1. yüksək gəlirli qiymətli kağızlar satın edir;
2. aktiv portfelinin likvidliyinə nəzarət edər;
3. riski azaltmaq üçün portfel çeşidləndirməsi aparar;
4. kredit riski olmayan borc alanlara kredit verir;
5. yuxarıdakıların hamısı.

Faiz nisbətlərinin düşəcəyi istiqamətində bir gözlənti durumunda, bank hansı əməliyyatı həyata keçirər?

1. qısamüddətli istiqraz satın alır;
2. qısamüddətli kredit verir;
3. rezervlərini artırır;
4. borclanır;
5. uzunmüddətli istiqraz satın alır.

Aşağıdakı maliyyə vasitəçilərindən hansısı ən az miqdarda likvid aktiv saxlayır?

1. komməriya bankları;
2. pul bazarında fəaliyyət göstərən investisiya fondları;
3. əməklilik fondları;
4. yangın və qəza sığorta həyata keçirən sığorta şirkətləri.

Bank menecmentində nələr diqqətə alınır?

1. maya dəyəri aşağı fondları cəlb etmək;
2. aktivlərin risklərini dağıtmaq;
3. anı əmanət çəkilişlərinə qarşı nəğd pud bulundurmaq;
4. problemlı kreditləri qarşılıya biləcək miqdarda sərmayə saxlamaq;
5. yuxarıdakıların hamısı.

Aşağıdakı aktivlərdən ən likvidli hansıdır?

1. daşınmaz əmlak;
2. finansmen bonusu;
3. xəzinə istiqrazı;
4. repo;
5. səhm.

İnkişaf etməkdə ölkələrin mərkəzi bankları balanslarında ən önəmli aktiv maddəsi aşağıdakılardan hansıdır?

1. dövlət daxili borclanma sənədləri;
2. banklara verilən kreditlər;
3. digər ölkələrə olan valyuta borcları;
4. valyuta rezervləri.

Mərkəz bankının ən son məqsədi nədir?

1. qiymət sabitliyi;
2. valyuta məzənnəsi;
3. maliyyə bazarlarında sabitliyin saxlanması;
4. məşğulluq;
5. iqtisadi artım.

Bank sisteminin inkişafı aşağıdakı hansı hallarda mümkün deyildir?

1. depressiya;
2. böhran;
3. inflyasiya;

4. artım.

Mülkiyyət formasına görə banklar aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

1. universal və ixtisaslaşmış banklar;
2. milli və beynəlxalq;
3. dövlət, xarici, özəl;
4. kiçik, orta və iri banklar.

Kommersiya bankları fəaliyyət miqyasına aşağıdakı qruplaşmaya bölünür?

1. universal;
2. ixtisaslaşmış;
3. milli və beynəlxalq;
4. kiçik, orta, iri.

Bank səhmdarlarının ümumi yığıncağının müstəsna səlahiyyətlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

1. bankın faiz dərəcələri barəsində siyasətini müəyyənləşdirmək;
2. idarə heyəti üzvləri vəzifədən kənarlaşdırmaq;
3. bank fəaliyyətinin kompleks sahələrinin yoxlanması barədə qərar qəbul etmək;
4. bankın audit siyasətini müəyyən etmək.

Bankların idarəetmə strukturuna hansı orqan aiddir?

1. korporativ idarəetmə;
2. kredit komitəsi;
3. audit komitəsi;
4. risk komitəsi.

Bankın Müşahidə Şurasına səlahiyyətlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

1. bankın etibarlı və prudensial idarə olunması təmin etmək üçün zəruri olan qaydaları və daxili əsasnamələri qəbul etmək;
2. idarə heyətinin üzvlərindən birini sədr təyin edir;
3. bankın büdcəsini qəbul və təsdiq etmək;
4. audit komitəsinin üzvlərini təyin edir.

Bankda audit komitəsinin səlahiyyətlərinə aşağıdakılardan hansı aiddir?

1. daxili nəzarət sistemlərinin təkmilləşdirilməsinə dair təkliflər vermək;
2. bank fəaliyyətinin kompleks və ayrı-ayrı sahələrinin yoxlanılması barədə qərar qəbul etmək;
3. bankın büdcəsini qəbul və qəbul etmək;
4. kənar və daxili auditorların, habelə MB yoxlamalarının nəticələrini nəzərdən keçirmək.

Banklar mənfəətlərinin artımı barədə bilmək üçün aşağıdakı əməliyyatlardan hansını yerinə yetirməlidir:

1. kapital artırmalı;
2. borcu artırmalı;
3. məsrəflər nəzarət altına almalı;
4. daha çox kredit verməlidir.

Bank fəaliyyətinin əsas məqsədi nədir?

1. daha çox əmanət toplamaq;
2. daha böyük həcmdə kredit açmaq;
3. əməliyyat xərclərini minimuma endirmək;
4. pul bazarında əməliyyat.

Banklardakı əmanət hansı qurum tərəfindən sığortalanır.

1. Banklar tərəfindən
2. Mərkəzi Bank
3. Sığorta şirkətləri
4. Əmanət sığorta fondu
5. Əmanətlərin təşviq fondu.

Kommersiya bankının ən önəmli özəlliyi aşağıdakılardan hansıdır:

1. İpoteka krediti vermək
2. Qiymətli kağızlar bazarında fəaliyyət göstərmək
3. Əmanət toplayıb kredit vermək
4. Pul təklifini azaltmaq
5. Heç biri

Maliyyə böhranının əsas özəlliyi nədir?

1. İqtisadi durğunluğa səbəb olur
2. Mənəvi dəyərlərin pozulmasına səbəb olur
3. Qiymətli kağızların qiymətinin sürətlə düşməsinə səbəb olur
4. Bir çox maliyyə insitutlarının fəaliyyətinin dayanmasına səbəb olur
5. Hakimiyyət böhranına səbəb olur

Faiz dərəcələrinin düşəcəyi gözlənsə banklar nə etməlidir?

1. Qısa müddətli istiqraz satın alınır
2. Qısa müddətli kredit verilir
3. Rezervlərini artırır
4. Borc alır
5. Uzun müddətli istiqraz satın alır

Dünyada ən müstəqil Mərkəzi Bank hansıdır?

1. İngiltərə Mərkəzi Bankı
2. Yaponiya Mərkəzi Bankı
3. ABŞ Mərkəzi Bankı
4. Kanada Mərkəzi Bankı
5. Avropa Mərkəzi Bankı

Mərkəzi Bank bank sistemindəki rezevlərini artırmaq üçün nə etməlidir?

1. Xəzinədəki istiqrazları satar
2. Reeskond kreditlərini azaldar
3. Xəzinə istiqrazların satın alır

4. Yuxarıdakılardan heç biri

Azərbaycanda pul və məzənnə siyasəti orientirlərinin müəyyən edilməsi və maliyyə sabitliyinin qorunmasını hansı orqan həyata keçirir?

1. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı
2. Nazirlər kabineti
3. Maliyyə nazirliyi
4. Pul siyasəti və Maliyyə Sabitliyi şurası

İnflyasiyaya qarşı mübarizə aparan ilk ölkə hansıdır?

1. Kanada
2. İngiltərə
3. Yeni Zelandiya
4. Polşa
5. Avstraliya

Bazarda faiz dərəcəsi artıqda aşağıdakılardan hansı baş verir?

1. Faiz rezevləri artar, Pul təklif artır
2. Reeskont kreditləri azalar, Pul təklifi artır
3. Ehtiyajdan artıq rezervlər azalar, Pul təklifi artar
4. Reeskont kreditləri artar, Pul təklifi azalar
5. Ehtiyajdan artıq rezevlər azalar, Pul təklifi azalar

Tövsiyə olunan ədəbiyyat

Tövsiyə olunan ədəbiyyat

1. Banklar haqqında normativ- hüquqi aktlar toplusu// Z.F. Məmmədovun elmi redaktorluğu ilə hazırlanmış. Bakı, Qanun, 2009. 1092 s.
2. Dövlət maliyyəsi normativ- hüquqi aktlar toplusu// Z.F. Məmmədovun elmi redaktorluğu ilə hazırlanmış. Bakı, Qanun, 2010. 1180 s.
3. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (17 aprel 2007-ci il, 9 oktyabr 2007-ci il, 6 noyabr 2007-ci il, 26 may 2009-cu il, 19 iyun 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə)
4. Banklar haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (4 mart 2005-ci il, 6 mart 2007-ci il, 17 aprel 2007-ci il, 19 oktyabr 2007-ci il, 2 oktyabr 2008-ci il, 26 may 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə).
5. Bank olmayan kredit təşkilatları haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 25 dekabr 2009-cu il

6. Valyuta tənzimi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (27 noyabr 2001-ci il, 30 aprel 2002-ci il, 3 mart 2006-cı il, 17 aprel 2007-ci il, 7 dekabr 2007-ci il tarixli, qanunlarla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə)
7. Əmanətlərin sığortalanması haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu (08 may 2009-cu il və 30 iyun 2009-cu il tarixli qanunla qəbul edilmiş dəyişikliklər və əlavələrlə)
8. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İllik Hesabatları.
9. Abbasov Ə.M., Z.F. Məmmədov. Bank işi və e-bankçılıq. Bakı, 2003.
10. Abdullayev Ş., R.Əsgərova. Bank işi. Bakı, 2010
11. Bağirov M. Bank işi. Bakı, 2003.
12. Bəşirov R.A. Bank işi. Dərs vəsaiti. Bakı, 2007.
13. İbrahimov Z. H. Qlobal maliyyə böhranı: səbəb və nəticələr //Maliyyə və uçot. 12. -2009.
14. İbrahimov Z. Pul, kredit və banklar (suallara cavab). Bakı, 2009.
15. Kərimov A. İbrahimov Z. Bank marketinqi və menedcmenti. Bakı, 1996.
16. Məmmədov Z.F. Pul , kredit və banklar. Dərslik . Bakı, 2010.
17. Məmmədov Z.F Finans iqtisadiyyatı. –Bakı: Qanun, 2003. - 375 c.
18. Mamedov Z.F. Azərbaycanca korporativ idarəetmə sistemi və onun banklarda tətbiqi məsələləri //Qanun. – 2007. - № 8.
19. Azərbaycan Milli Ödəniş Sisteminin inkişaf tendensiyası: huquqi və iqtisadi aspektlərin təhlili // Qanun. – 2009. - № 10
20. Mamedov Z.F. Global böhranı və dövlətin antiböhran strategiyası: dünya təcrübəsi və Azərbaycan reallığı // Dövlət idarəçiliyi. № 1. – 2010.
21. Məmmədov Z.F. «Qlobal maliyyə böhranı və dövlət idarəetmə sistemində antiböhran siyasət: dünya təcrübəsi və Azərbaycan modeli» Bakı: DİA. 2010
22. Sadıqov E.M. Bank əməliyyatları. Bakı, 2010.
23. Аббасов А.М. Электронизация финансовой индустрии в условиях сетевой экономики. Баку: Азернешр, 2007.
24. Банковское дело. Учебник. М.: Проспект, 2008.
25. Банковское дело, под. ред. Г.Н.Белоглазовой: Учебник-М. Юрайт-издат. 2004.
26. Гаджиев Ш.Г. Финансово-банковская система Азербайджана в условиях глобального кризиса: изменение акцентов международных сравнительных оценок // Центральная Азия и Кавказ, Глобализация. 4-5, - 2009. с. 84- 103.
27. Ибрагимов З.Г. Генезис денежно-кредитной системы Азербайджана. Баку, 1997.
28. Мамедов З. Ф. Банковский кризис и реформирование банковского сектора в контексте глобализации. Баку: Азернешр, 2007.

29. Мамедов З. Ф. Основные тенденции развития денежно – кредитной системы Азербайджана // Центральная Евразия: национальные валюты. Стокгольм: Изд. Дом «СА Press», 2008. – 79- 103.
30. Мамедов З. Ф. Анализ и оценка банковских рисков // Известия СПБУЭФ. 2006. - № 3.
31. Мамедов З.Ф.Анатомия финансового кризиса. – СПб: Изд-во СПбГУ, 2005. -322 с.
32. Мамедов З.Ф.Влияние кризиса на логику реформирования банковской системы.– СПб: Изд-во СПбГУЭФ, 2005.
33. Рустамов. Э. С. Глобальный кризис и антикризисная политика Центрального банка Азербайджана // Деньги и кредит.- 1/2010.
34. N.Ekren. Uluslararası bankaçılıq. Ankara, 1984.

Tövsiyə olunan elmi nəşrlər

1. İqtisad Elmləri: Nəzəriyyə və Praktika // Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
2. MEA-nın Məruzələri
3. AMEA-nın Xəbərləri. İqtisadiyyat Elmləri Seriyası
4. AMEA İqtisadiyyat İnstitutunun Elmi Əsərlər Toplusu

1. American Business Law Journal
2. American Economic Review
3. American Law and Economics Review
4. Annals of Economics and Finance
5. Applied Financial Economics
6. Asian Economic Journal
7. Banking Law Journal
8. British Accounting Review
9. Business Economics Canadian Journal of Economics
10. De Economist
11. Decisions in Economics and Finance
12. The Economic Journal
13. European Economic Review
14. European Journal of Finance
15. German Economic Review
16. Global Finance Journal

17. Harvard Business Review
18. International Finance
19. International Journal of Finance and Economics
20. International Journal of the Economics of Business
21. International Review of Economics & Finance
22. Journal of Banking & Finance
23. Journal of Economics & Finance
24. Journal of Financial Intermediation
25. Journal of Financial Economics
26. Journal of Monetary Economics
27. World Bank Economic Review

-
1. Академия бюджета и казначейства Минфина России. Финансовый журнал
 2. Вестник Казанского государственного финансово-экономического института Вестник Финансовой академии
 3. Вопросы экономики
 4. Деньги и кредит
 5. Международные банковские операции
 6. Мир перемен
 7. Мировая экономика и международные отношения
 8. Общественные финансы
 9. Проблемы прогнозирования
 10. Проблемы теории и практики управления
 11. Российский экономический журнал
 12. Рынок ценных бумаг
 13. Финансовая аналитика: Проблемы и решения
 14. Финансы
 15. Финансы и кредит
 16. Экономика и управление